

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrta leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko za 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetatov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 2,50, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 47.

V Ptuj v nedeljo dne 24. novembra 1912.

XIII. letnik.

Vojna na Balkanu.

Položaj na bojiščih. — Turške zmage pri Tšataldži. — Adrianopol in Skutari še nepremagana. — Preprij za Saloniki. — Kolera in kuga. — Premirje? — Srbska izzivanja Avstrije. —

Zgodovinske dneve živimo in vsa Evropa stoji pod vplivom tihe groze. Kajti vsak hip se začne velikanski požar, ki bi lahko lice vsega sveta spremenil.

Vojna na Balkanu je v glavnih potezih končana. Srbi so zavzeli Monastir, ko je okroglo 40.000 Turkov mesto zapustilo. Črnogorci ne morejo ničesar proti trdnjavi Skutari storiti; zamahn se zaletavajo v zidovje in hrabra posadka jih pošilja vedno zopet s krvavimi glavami nazaj. Istotako stoji stvar s trdnjavo Adrianopol, katero oblegajo Bulgari doslej brezuspešno. Grki so sicer zasedli Soloniki, a veliko vprašanje je, če jim bo to trgovsko mesto ostalo. Prišlo je že do hudih preprirov z Grki in Bulgari. Na liniji Tšataldža se pripravljajo zdaj zadnji velikanski boji med Turki in Bulgari, katere le kolera in kuga motita. Poročila pravijo, da je bulgarska armada že hudo opešana in da vsled tega ni čuda, ako dosežejo zdaj zopet okrepani Turki uspeh za uspehom. O bulgarskem zasedanju Konstantinopla ni več govora, to mesto ostane gotovo turško. Turški odposlanci se baje že pogajajo z onimi balkanskimi državami, da se sklene premirje (Waffenstillstand), katerega so vsi potrebni in kateremu bi bržkone splošni mir sledil.

Medtem pa se je uresničilo naše proročanje, ki smo ga izustili takoj začetkom vojske: s porazom Turčije prišla je Avstro-Ogrskavjako nevarni položaj. Staro sovraštvo Srbije je zopet vskipelo in se šopiri, podpihano od Rusije, proti monarhiji. Prišlo je tako daleč, da se Srbi ne držijo določb mednarodnega prava, da napadajo, zapirajo in baje tudi pobijajo c. kr. konzule. Avstrija je odločno nastopila

in — kakor pravijo zadnja poročila — z uspehom, kajti Srbija se je v konzulskem vprašanju pokorila naši zahtevi. S tem seveda še ni rečeno, da bi bil ves položaj rešen; nasprotno je stvar le zavlečena in glavne prepirne točke (srbski pristan v Adriji, neodvisna Albanija) pridejo šele do razprave. Avstrija mora biti kot vevlast na vse pripravljena in cesarjeva beseda mora veljati: „Alles kann man sich doch nicht gefallend lassen!“

Srbija preganja avstrijske konzule.

Po mednarodnem pravu so zastopniki posameznih držav v inozemstvu (konzuli) nedotakljivi in celo napol divji narodi se temu že pokorijo. Srbi pa v svoji nezvesti preveč niti tega ne poznajo. Nasprotno so pričeli preganjati c. kr. avstro-ogrsko konzule. To je v tem hipu najhujša vest in to mora dovesti do vojne, ako ne bi dala Srbija polno zadoščenje.

Avstro-ogrski konzul v Mitrovici pl. Tahy je pribežal v Budimpešto. Moral je iz Mitrovice pobegniti, ker ga je držala srbska vojaška oblast zaprtega. Vzrok je ta, da je pl. Tahy opazoval zverinska zlodejstva Srbov nad Albanci. Srbi se boje evropske javnosti in so konzulu hoteli usta zamašiti. A kakor rečeno se mu je posrečilo pobegniti.

Še hujši je slučaj c. k. avstrijskega konzula Prohaska v Prizrendu. Od 23. oktobra se o tem konzulu ničesar natančnega ne ve, naša vlada ni več v nobeni zvezi z njim in splošno se sodi, da je bil zastopnik Avstrije v Prizrendu od Srbov

umorjen. Poročila pravijo: Srbska armada pod generalom Živkovičem je imela na Crnojevi Planini hude boje z Albanci. Vsled srbskih mašinskih pušk, ki so cele vrste Albancev pokosile, morali so se ti proti Prizrendu umakniti. Pa tudi srbska armada je imela grozne izgube. Srbi so na potu v Prizrend vse albanske vasi zažgali. V krvavem boju so Srbi končno Prizrend zasedli. Mesto šteje 36.000 albanskih in 5000 srbskih prebivalcev. Vojski so takoj v hiše udrl in pričeli ropati. Na poslopju avstro-ogrške konzulata je vihrala naša zastava. Mnogo boljših Albancev je z ženami in otroci v to poslopje pobegnilo. Srbski vojaki pa so proti mednarodnem pravu udrl v avstro-ogrski konzulat, raztrgali avstrijsko zastavo, postrelili konzulove služabnike in pomorili z bajoneti albanske begunce. Potem so oropali vse konzulove spise, konzula Prohaska pa odgnali. Od tega časa nima naša vlada nobenega sledu od konzula več. Druga poročila zopet pravijo, da je bil avstrijski konzul težko ranjen, da pa še živi. Potrjena še ni nobena vest.

Avstrijska vlada je z neverjetno potrpežljivostjo dan za dnevom na poročila čakala. Ko bi se to kaki drugi državi zgodilo, bila bi drugi dan vojska napovedana. Avstriji pa se pustimo od te roparske druhal vse dopasti. Končno je dobila naša vlada od srbske odgovor, da srbski general ne pusti pisem čez mejo. Avstrija je nato zahtevala, da naj pustijo posebnega odposlanca v Prizrend, da zadevo preišče. Tudi to so Srbi odklonili. Zdaj šele je naša vlada energično pojasnilo in odgovor zah-

Drži se zemlje!

Pripovedka, maloruski spisal Andrej Veretel'nik. (Posl. Podravski.) (1. nadaljevanje.)

Nevolja in nepriljudnost Ivanova se je odbijala tudi na njegovi ženi in otrocih. V hiši je postalo otožno uprav kakor po pogrebu.

»Ej, hm«, je rekla enkrat žena Ivanova sosedu Kostu, »odkar se je nastanil Fric poleg nas, se je pri nas vse spremenilo. Otroci niso več veseli, marveč so jeli bolehati ter postali nekako rumeni. Moj Ivan je tudi postal takšen kakor bi ga vzel s križa. Od vseh se mi zdi, da niso več zdravi in da jim nečesa manjka. Ivan je neprestano otožen in niti besedice ne spregovori. Pa tudi meni sami je postalo nekako težko. Naj reče kdo kam hoče, jaz bom vendar vedno trdila svojo: Tujec nam je bil to naredil...«

Kostova žena je to zaslislala ter ji odvrnila: »Ne, botra! Ne žalite Boga. Fric tega ni kriv. Vaš mož tako žaluje za zemljiščem, ki bi ga bil lahko kupil, pa ga le ni. Bog daj, da sčasoma pozabi na to in da znovič postane v hiši veselejši...«

»Bog daj, da bi bilo tako, kakor pravite, najsi tudi se mi zdi, da nam je tujec to naredil...«

III.

Pozno na jesen se je Fric nastanil z rodbino v

novi hiši. Po zimi je prebil Ivan z ženo ter z otroci v miru. Ni ga bilo povoda do nikake nesloge s Fricem. Ivan je postal za toliko veselejši, da se je že nehal bati Frica in njegove rodbine.

V pomladi se je pričelo delo. Ivan je oral in sejnal na polju, njegova žena pa je kovala ter sadila na vrtu. Opoldne se je vrnil Ivan s polja. Že pri vratih mu pride naproti žena ter mu reče:

»Poslušaj me, človek! Pojdi vendar enkrat k temu tujcu ter mu reci, naj strahuje nekoliko svoje kokoši, ako ne, pa mu jih pobijem. Le poglej, koliko škode so mi naredile. Sadike še pridno ne poženo, a one jih že ugonobé. Ko stopim za trenutek v hišo, najdem potem vse polno Fricovih kokoši na svojih gredah. Vsa zbežana sem radi tega.«

Ivan odide k Fricu.

»A kaj, ali mar jaz svoje kokoši nalašč pošiljam, ali mar naj čuvam tvoje grede?«

»Pa ti jih pobijem«, reče Ivan.

»Daj, le poskusi!« zakriči Fric.

»Pa poskusim«, zarohni jezno Ivan, ki že itak ni mogel odpušiti Fricu tega, da je bil kupil zemljišča.

Ivan je prišel k vrtu in ondi videl celo jato Fricovih kokošij. Ravnokor so razkopavale gredice. Ivan vzme v roke palico ter jo zaluča s vso močjo med oblastne kokoši. Tri kokoši ubije kakor bi trenil, ostale pa so se razprašile.

Ivan je pobral kokoši ter jih pometal preko plotu na Fricovo dvorišče, sam pa je šel popravljati grede.

Med tem je nastal na dvorišču pri Fricu velik krič. Fricova žena je pritekla ven na ulico, kazala ljudem ubite kokoši ter pri tem kričala na vse grlo:

»Nasilje, ljudje, pomagajte! Hudoben Ivan je prišel k meni ter mi pobil kokoši. On celo mene ubije. Pomagajte, kateri verujete v Boga...«

Ljudje so privleli skupaj in Fricovka je kričala še dalje. Naposled je stekla k Ivanovi koči ter mu zmetala pobite kokoši v okno.

Šipe so požvenketale, v koči pa so zakričali prestrašeni otroci z ne svojimi glasovi ter kakor bi trenil stekli proti durim.

Ivan priteče z vrta.

Prestrašeni otroci so jeli bežati k njemu, razjarjena Fricova žena pa jame metati vanj in otroke gručice prsti.

»Ti, pobijalec!« ga piči Fricovka nalik kači ter se pogrozi Ivanu s pestjo.

»Pa, ti čarovnica!« zakriči Ivan ter pograbi Fricovko za roko. Fricovka zavpije s takšnim presunljivim glasom, da so vsi strepetali. Črez trenutek priteče tudi Fric s svojimi otroci, a prihitela je tudi Ivanova žena. In vsi so se zllili skupaj v eno skupino. Poprijevši se drug z drugim, so se srdito pretepavali. Precej dolgo je trajal ravs in kavs.

Nakrat pa sta se iz te skupine ločila Ivan in Fric. Držala sta drug drugega za roke te se tako vodila semtertje. Hotela sta drug drugega vreči ob tla. Imela sta raztrgane srajce, v obraz sta bila nabuhla in krvava.

tevala. Ako bi ta odgovor ne bil dovoljen, morala bi Avstrija Srbiji ultimatum predložiti. Tako stoji v tem hipu stvar. Srbsko počenjanje oboja danes ves civilizirani svet in po celi Evropi je izgubila Srbija hipoma vse simpatije.

— V zadnjem hipu je Srbijo vendar pamet srečala, vsaj v tem vprašanju. Na odločno zahtevo naše vlade je Srbija padla na trebuh in dovolila, da odpotuje posebni avstrijski poslanik konzul Edlv Prizrend in preišče tam celo nesrečno zadevo s konzulom Prohasko. Prohaska baje vendar ni mrtev. Za vsako krivico, ki jo bode preiskava dognala, dati bode morala Srbija polno zadoščenje. Ta preiskava bode šele čez par dni ali celo tednov končana.

Srbija se omika?

Med avstrijskimi zahtevami je glavna tudi ta, da Srbija v Adriji ne sme dobiti pristanišča. Zastopniki trozveze (Avstro-Ogrske, Nemčije in Italije), ki je popolnoma edina, so v tem oziru na srbskega ministra Pašiča stavili primerno vprašanje. Pašič pa se je muzal in zvijal ter je končno rekel, da se to vprašanje zdaj še ne more rešiti, češ da mora biti preje srbsko-turška vojna končana. — S tem odgovorom seveda Avstrija ni in ne more biti zadovoljna. Zato je podala potem drugo ojtrestje vprašanje, na katerega zahteva takojšni jasni odgovor. S takim zavlačenjem perečih vprašanj hoče Srbija seveda le čas dobiti, da zbere svojo armado in jo vrže proti avstrijskim mejam. Srbski listi napadajo hudo našega prestolonaslednika in pravijo, da se vojska z Avstrijo ne da preprediti.

Odločilni dan.

Dunaj, 19. novembra. Avstro-Ogrska je podala danes odločilno demaršo Srbiji. Grè se v prvi vrsti za usodo našega konzula v Prizrendu, o katerem še doslej ni nobene poročila. V diplomatskih krogih se smatra vse dosedanje tozadevne izjave srbskih državnikov za prazni izgovor. Splošno se sodi, da konzul Prohaska ni več pri življenju in da so ga srbski vojaki umorili. Današnja zahteva našega poslanika Ugrona v Belgradu mora dobiti tekom 24 ur odgovor. Ako bode ta srbski odgovor nejasen in nezadovoljiv, potem mora Avstro-Ogrska — in z njenim postopanjem se morajo strinjati vlade vseh civiliziranih držav — kèr se grè tukaj za največji in najhujši zločin zoper mednarodno pravo: za umor našega pooblaščenega zastopnika, — z najbolj energično represalijo zoper Srbijo nastopiti. Ako je konzul res umorjen, potem stopijo vsa druga druga vprašanja v ozadje. Čeprav hočejo merodajni krogi avstrijski mirno rešitev

te napetosti, je vendar vse pripravljeno, da se za slučaj, da se diplomatične zveze ponehajo, nastopi z odločilnim udarcem. V zvezi s temi pripravi je tudi dejstvo, da je naš cesar danes šefa generalnega štaba sprejel. Prihodnji četrtek (21. novembra) bode bržkone odločitev o miru ali vojski prinesel (glej zadnje naše telegrame).

Kakor kažejo zadnja brzoglavna poročila, je vojna napetost za trenutek ponehala; sploh je položaj danes mnogo bolj šti, kar pa ne pomeni, da bi bila vsaka nevarnost odpravljena. Avstrija ne more odnehati, vsled tega se mora Srbija na celi črti pokoriti.

Rusija v škripcih?

Srbi so se najbolj na Rusijo zanašali, ali kakor se vidi brez pravega uspeha. Rusija ni samo proti Avstriji zahrbtna, marveč sploh proti vsakemu. Zdjaj je Srbiji naznanila, da naj bo ta pohlevnejša, ker bi ji Rusija z orožjem nikdar ne pomagala. Sicer pa Rusija vsekakor za kakšno evropsko vojno ni pripravljena. Tudi imo jako veliko v Aziji opraviti. Tam se namreč tudi pripravljajo krvavi dogodki. Kitajska hoče nepokorno, od Rusov nahujskano Mongolsko nazaj dobiti in je baje že vojno zapričela. Mobilizirala je pa tudi pol milijona vojakov, ker se boji nastopov Rusov. Rusija je torej v Aziji dovolj angažirana, tako da se ne bo mogla za Srbe potegovati.

Evropski parniki.

Kakor poročano, nahaja se v Egejskem morju cela vrsta bojnih parnikov raznih evropskih držav, ki hočejo svoje na Turškem se nahajajoče podanike varovati. Tudi pred Konstantinopolom je po dvoje parnikov vsake vele-vlasti. Turška vlada je zdaj dovolila, da so avstrijski, nemški, francoski, angleški in drugi bojni parniki posamezne oddelke morskih vojakov izkrcali in v varstvo Evropejcev v mesto poslali. Avstrijska parnika „Admiral Spaun“ in „Aspern“ sta izkrcala 50 odtosno 30 mornarjev, ki so odkorakali k banki v Galati in k avstro-ogrski šoli v Peri. Na konzulatih se nahajajo že mašinske puške in mitraljeze.

Kolera.

Turška in bulgarska armada stopili sta pri Tšataldš k zadnjemu obupnemu boju. Ali zdi se, da je zaklicala obema armadoma kolera svoj grozni „stoj.“ Kolera se v turški in bulgarski armadi grozovito razvija. Baje umre vsak dan na tisoče bolnikov. Zdravniki se zamàn trudijo, da bi grozovito bolezen vstavili. Pri Bulgarih se je baje razven kolere tudi kuga pojavila. K sreči je mraz, ki prepreči razširjenje teh bolezn.

Soloniki.

Kakor znano so Grki kot pravi širokoustneži raztrombentali po vsem svetu, da so Soloniki zavzeli in celo njih kralj je prišel v mesto; to pomeni, da hočejo Grki Soloniki za vse čase v svoji lasti obdržati. A napravili so menda račun brez krčmarja. Kajti zdaj se poroča, da pravijo Bulgari, da so pravzaprav oni Soloniki premagali in da se jim niti ne sanja, da bi pustili to mesto Grkom. Prišlo je baje že do hudih spopadov med bulgarskimi in grškimi vojniki in kmalu bi pričeli ti balkanski zavezniki drug na drugega streljati. Končno pa pride še zanimiva vest, da Rusija noče priznati grško „pravico“ do Solonika. Balkanska juha se torej ne bo tako vroča jedla, kakor se je kuhala . . .

Adrianopol.

Vsa poročila o zavzetju trdnjave Adrianopol so napačna. Trdnjava je doslej z junaškim pogumom odbila sleherni napad Bulgarov. Pač so Bulgari in Srbi trdnjavo popolnoma obkolili, a uspeha doslej še niso nobenega dosegli. Bulgarija bode bržkone v mirovnih pogajanjih zahte-

vala, da se turška posadka v Adrianoplu sama uda. Z orožjem ne morejo trdnjave premagati, „premagali“ jo bodejo torej diplomati.

Skutari.

Mala skalnata trdnjavnica Skutari se drži s pogumno svojo posadko še vedno proti črnogorski armadi. V zadnjem času ne samo da Črnogorci niso dosegli nobenih uspehov, bili so celo parkrat prav občutljivo tepeni. Sodi se, da trdnjave Skutari ne bodejo premagali.

Kako stoji z Bulgarsko?

Posebni poročevalce „Grazer Tagblatta“ piše iz Sofije z dne 14. t. m.: — Tudi pri Bulgarih ni vse zlato, kar se sveti. Res je, da so se bulgarski vojaki s čudežno hrabrostjo borili, ali mnogo senčnatih strani je tudi v tem taboru. Poročevalce listov se drži kakor jetnike, zato ne morejo resnice poročati . . . Bulgar je gotovo izvrstni vojak, ki je tudi po avstrijskem vzorcu dobro vojaško izšolan. Bulgarsko junaštvo pa je tudi posledica maščevalnoželjnosti proti staremu sovragu. Grozote, ki so jih Turki l. 1878 povzročili, še niso pozabljene. Popi so že bulgarsko mladino fanatizirali proti polumeseču; zato so bili tudi krščanski podaniki Turčije tako nezanesljivi. In vendar vojaški položaj Turčije še vedno ni brezupen. Ne samo Bulgari, temveč tudi Turki so se povsod junaško borili. Okoli Kirk-Kilisse so cele gore ubitih vojakov. Bulgari sami priznajo, da so Turki pri Tšorlu dvakrat zmagali in bulgarska armada je bila že v nevarnosti, da bode morala pobegniti. Ali Turki niso imeli nič za jesti; največji zgodovinski škandal je, da so morali pogumni vojaki tretji dan svoje uspešne pozicije zapustiti, kèr bi drugače od lakote umrli. Tako je bilo tudi pri Kumanovi, Uškübu, Soloniku, sploh povsod, kjer so bili Turki premagani . . . Danes je pravoslavni dan Vernih duš. Zdjaj se vidi, koliko žalosti je prinesla ta nesrečna vojska čez vso Bulgarijo. Strogo prepovedano je, jokati čez ustreljene vojake. Matere, katerih 17 letni sinovi umirajo na bojišču, in otroci, katerih 50 letni oče se je v boj pognal, ne smejo za njim javno jokati. Drugače jih oblast kaznuje z denarno globo ali s 25 udarci s palico (!). Na pokopališču pa ihtijo otroci in lačne žene . . . V kotu je grob brez lučici; tu je bila pred par dnevi ustreljena špijanka pokopana in vse se groba izogiblja . . . Danes ima Bulgarija okroglo 100.000 z dravih mož manj, kajti doslej je bilo 40.000 mož ubitih ali jih je vsled pomanjkanja oskrbe na bojišču izkravelo, 60.000 pa jih leži ranjenih v bulgarskih bolnišnicah. Vsa Bulgarija se spreminja v veliko pokopališče . . .

Turške zmage.

Kakor poročano, zbrala se je turška armada v utrjeni liniji okoli Tšataldše k zadnjem boju, da prepreči Bulgarom zasedanje Konstantinopla. Bulgari so hoteli Carigrad na vsak način zasedeti. Tam je tudi hotel kralj Ferdinand sprejeti naslov balkanskega carja. Pa kakor vse kaže, se ta želja ne bode uresničila. Odpor Turkov je tukaj vkljub koleri in velikim prejšnjim porazom izredno krepak. Splošno se čuti, da je bulgarska armada na koncu svojih moči in da bode morala kmalu sama na mir misliti. Zmage Bulgarov pri Kirk-Killisse, Lüle-Burgas itd. so bile sicer krasne, a stale so tudi ogromne žrtve. O bojih na liniji Tšataldša se poroča, da so Turki tam velike zmage dosegli. Podpiralo jih je tudi vojno brodogeje. Bulgari so se morali z velikimi izgubami na obeh krilih umakniti. Turki so pripeljali svoje velike moderne kanone iz Dardanel, s katerimi so bulgarsko artiljerijo k molku prisilili. Turki so eno celo bulgarsko divizijo obkolili. Baje so tudi 8.600 Bulgarov vjeli. Padlo jim je tudi jako veliko bulgarskih kanonov v roke. Popolnoma izključeno je, da bi Bulgari tukaj zamogli zmagati. — Poroča se tudi, da so Turki dosegli 30 km od Monastirja veliko zmago nad Grki. Vsi ti uspehi seveda nimajo več odločilne moči, čeprav bodejo na mirovna pogajanje občutno vplivali.

Monastir — padel.

Po dolgih in krvavih bojih okoli mesta Mo-

Med tem stopita izmed tolpe gledalcev dva zdrava in krepka kmeta. Kakor bi trenil raztrgata in ločita borilca vsaksebi. Friccvka je bila brez robca; lase na glavi je imela razkodrane, lice okrvavljeno. Ona že več ni kričala marveč trepetala na vsem životu. Fric jo je prijel za roko ter jo odpeljal molče v hišo. Za njima so se razšli tudi ostali.

Fric je takoj zapregel konja ter se odpeljal z ženo k zdravniku in k sodišču.

Črez nekaj časa je prejel Ivan poziv, da se mora udeležiti razprave. Najsi tudi je odvetnik branil Ivana kolikor mu je bilo mogoče, vendar mu je bila prisojena šestdedska ječa. Pa še kokoši je moral Ivan plačati, ker ni pustil pobitih na svojem vrtu, marveč jih je pometal črez plot.

»Moj revna glava«, je šepetal Ivan. »Čemu nisem jaz kupil polja? Ko bi ga bil kupil, imel bi sedaj sveti mir. Tako pa me je kaznoval Gospod, da mi je dal takšnega sosedu. Ne oče, niti moji dedi niso sedeli v zaporu, jaz pa sem le prišel vanj. Naj začuva Bog slehnerga kristjana od takšne nezgode! . . .«

Ob času žetve je moral Ivan nastopiti kazen. Med tem pa njegova žena ni vtegnila spraviti žita s polja. Dokaj se ga je spridilo in segnilo v kopicah.

Pa še druga nezgoda je čakala Ivana. Od časa, kar so se rovali s Friccvimi, jela je njegova žena čutiti bolečine v prsih. Hiralu je od dne do dne čimdalje hujše tako, da jo je Ivan že komaj poznal. Pa tudi otroci so slabo izgledali, kakor po nekakšni hudi bolezni.

(Naprej prihodnjič.)

nastir se je srbski armadi posrečilo, doseči veliko zmago. Baje se je v Monastirju udalo 18.000 Turkov. Srbska armada boče zdaj bržkone Bulgarom na pomoč šla, ako se ne sklene preje mir.

— Poročila balkanskih listov, da so Srbi pri Monastirju 45.000 Turkov vjeli, so popolnoma zlagana. Res je le, da se je teh bojov toliko Turkov udeležilo in da so se potem umaknili.

Premirje.

Sofija, 19. novembra. Na brzovjav turškega velikega vezirja bulgarkemu kralju za dovolitev premirja (Waffenstillstand) se je bulgarska vlada sporazumela z vladami drugih balkanskih držav. Naznanila je potem turški vladi, da je določila svoje pooblaščenca, ki bodo skupno s turškim generalisimom določili pogoje za premirje in potem pričeli pogajanja za končni mir. — Ta vest dokazuje, da so že vse prizadete države hudo izmučene in da je želja po miru splošna. Vprašanje je sicer, je-li se bode zamogo sporazumeti glede mira. Kajti balkanske države bodo žrke zahtevale, da se Skutari in Adrianopol udata. Turčija pa težko da bi tej želji ustregla. V turških vladinih krogih se že zdaj naglašča, da bi Turki v tem slučaju raje vojno do skrajnosti nadaljevali.

— Pogajanja za uresničenje premirja so se že pričela. Vsled tega so se za trenutek vojaške operacije vstavile.

Razne manjše vesti.

Belgrad, 30. novembra. Srbski listi nadaljujejo z vso brezobzirnostjo gonjo proti Avstriji. Na izjavo italijanskega in nemškega zastopnika, da se popolnoma strinjata z avstro-ogrsko željo, zahtevajo srbski listi mobilizacijo zadnjih še nepotrjenih mladih rekrutov v številu 30.000. Srbska domišljavost je toraj tako velika, kakor širokonočnost naših prvakov.

Durazzo, 20. nov. Tu se zbirajo albanski voditelji, ki se pod nobenim pogojem nočejo podvreči Srbiji ali Črnogori in ki bodo baje v najkrajšem času neodvisnost Albanije proklamirali. Albansko prebivalstvo prisega, da se ne pokori Srbiji in da se hoče do zadnjega hipa braniti. Albanci pripravljajo krvavi odpor.

Konstantinopol, 20. nov. Pogumni zapovednik turške vzhodne armade general Mohmed Muktar paša bil je od treh krogelj zadet in težko ranjen. Z njim vred so bili ranjeni razni višji oficirji.

Sofija, 20. nov. Tu se govori, da je prevzel vrhovno vodstvo bulgarske armade znani ruski general Kuropatkin, ki se sicer v rusko-japonski vojni ni posebno odlikoval.

Bukarest, 20. nov. Rumunska vlada je stopila z Bulgarijo v pogajanja zaradi ureditve mej. Rumunska stavi celo vrsto zahtev, ki jih podpira tudi Avstro-Ogrska. Bulgari so začeli v Dobruđi hudo gonjo proti Rumunski. Položaj je tudi tukaj jako resen.

Rim, 19. Iz Semlina prihajajo zopet nove pritožbe čez Srbe. Vsi zastopniki evropskih držav so jako nezadovoljni, ker Srbi v prejetih turških mestih neprimerno in grdo z njimi ravnaajo. Srbija tuje konzule niti priznati noče. Povsod, kjer so Srbi zasedli preje turške kraje, nastopa nered in zločinstvo. V Ÿskübu, Kumarnovi, Velesu itd. pojavljajo se srbske roparske bande, ki morijo grozno med albanskim prebivalstvom. Srbija je v vsej Evropi vse simpatije izgubila.

Dunaj, 20. nov. Zanimivo je, da se Turčija približuje Rusiji in poskuša z njo prijateljske zveze zapričeti.

(Glej telegrame na strani 11.)

SUKNA in modno blago za gospode in gospe priporoča izvozna hiša 140 **ZEFIRE**
Prokop Skorkovsky in sin v Hampolen na Češkem.
Vzorci na zahtevo franco. Zelo zmerne cene. Na željo hočem dati takoj izgotoviti gospodске obleke.

Slovinci in Srbi.

Časi so preresni, da bi se smelo okoli sebe metati s puhlimi frazami. Grè se danes za obstoj in za bodočnost avstro-ogr-

ske monarhije. In čez to dejstvo ne pomaga nobeno zavijanje ter prikrivanje farizejskega časopisja.

Mi smatramo avstro-ogrsko monarhijo za živo potrebo in za najsigurnejšo zaščitnico evropskega miru. Neki znameniti državnik je rekel svoj čas, da bi se moralo Avstrijo vstaviti, ako bi je ne bilo. Predaleč bi nas vodilo, ako bi popisavali naloge in načrte te naše monarhije. Njena zgodovinska opravičenost je danes tako vtemeljena in znana, da ne potrebuje več nikakoršnih dokazil.

Pa tudi mogočnost Avstrije z njenimi tri milijoni vedno pripravljenih vojakov ni treba več naglašati. Rožljanje s sabljo pripustimo tistim, ki nimajo nobene moči in ki hočejo nasprotnika z grožnjami preplašiti, da ne bi prišlo do resnega boja. Avstriji je treba le povedati, kar je njen zastopnik zunanji minister grof Berchtold že opetovano naglašal: da ne želi in ne mara vojne, da pa na drugi strani tudi ne more in ne sme nikdar kaj takega dopustiti, kar bi avstrijski gospodarski in politični bodočnosti škodovalo.

Slovensko časopisje dela v neverjetni protiaustrijski zaslepljenosti tako, kakor da bi se šlo v celi tej krizi le za malenkosti. Kaj nam mar sandžak Novibazar? pravijo ti listi. Kaj nam mar Albanija? Kaj nas briga Soloniki? Zakaj bi se vznemirjali, ako dobi Srbija v jadranskem morju svoja pristanišča? . . . Vsa ta vprašanja so za slovenske lističe le „malenkosti“ in „brezpomembnosti.“ Za nas in za vso Avstrijo pa ne! Morda je bila velika napaka, da nismo pred par leti brezobzirno z Bozno in Hercegovino tudi sandžak Novibazar vzeli. Nikdo ni nam ne bil tega branil in moralno opravičeni smo gotovo bili. Albanija ne sme biti nikdar srbski „koridor k morju.“ Kajti v tem slučaju bi bila Avstrija od Balkana popolnoma izolirana in bi izgubila ves svoj tamošnji vpliv. Ob enem pa tudi vse svoje vevavažne trgovinske in gospodarske zveze. To je treba pomisliti. Pomisliti je tudi, da imamo v Albaniji že stare pravice, da je naš cesar že leta sem protektor čez katoliške Albance in da Albanci obeh veroizpovedb ne marajo za srbski jarem. Kar se pa tiče srbskega pristana v jadranskem morju, ne more Avstrija tega pod nobenim pogojem dopustiti. Tak srbski pristan bi ne bil drugacea nego filjalka ruskih pristanišč, — ruske vojne barke bi plavale po Adriji, v kateri so doslej edino Avstrija in Italija gospodarili . . .

Vse to je znana stvar! A naše slovensko časopisje vsega tega ne vè in noče vedeti. Obstoj in bodočnost Avstrije sta slovenskim prvakom le „malenkost“, zanje ne žrtvujejo niti črtice in besedice.

A slovenski listi bi morali vsaj vedeti, da je mogočna in velika Srbija velikanska nevarnost, ne samo za našo Avstrijo, marveč posebno še za slovensko ljudstvo. Saj še ni dolgo, so ravno slovenski klerikalci s silovitim pridušanjem nastopili proti odprtju mej za uvoz srbske živine. Rekli so takrat sami, da je Srbija največji gospodarski škodljivec za slovenske kmete. To je le en slučaj, a našli bi jih lahko cele tucate. Slovensko ljudstvo zamore se gospodarsko kakor tudi kulturno edino v okvirju mogočne Avstrije razvijati. To je nepobitna resnica. To resnico so slovenski prvaki svoj čas sami podpisavali, dokler jih srbofilska hujskarija ni popolnoma zmešala.

Danes hočejo vsled vpliva od bogvè katere strani slovenski voditelji ljudstvo v sovraštvu napram Avstriji prisiliti. Naravnost veleizdajalsko je postalo njih počenjanje.

Slovenski voditelji ne pomislijo, da je avstrijsko patriotično mišljenje v slovenskem ljudstvu tako trdno vkorinjeno, da je ne more nikdo iz kmetskih src izrgati. Leni dalmatinski postopači, ki bi brez avstrijske denarne pomoči že davno lakote poginili, se dajo od balkanskih agentov v protiaustrijske izgrede zapeljavati. Ali slovensko ljudstvo nikdar ne. Pa naj se gotovi ljudje še tako šopirijo in

trudijo, — slovensko ljudstvo bode v pravem času resnico izvedelo in Avstriji zvesto ostalo.

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabim za negovanje moje kože le Steckenpferd-lilijino-mlečno milo od tvrde Bergmann & Co., Tetschen a/E. Kos za 80 h se dobi povsod. 239

Politični pregled.

V državni zbornici se slovenska obstrukcija vkljub nevarnemu zunanjemu položaju nadaljuje. Iz tega je jasno razvidno, da slovenski klerikalci radi prodajo interese avstrijske domovine, kadar se grè za njih strankarski žakelj. Posebnega pomena ta obstrukcija zdaj nima, kajti zunanja politika v tem hipu vse mnogo bolj zanima. Glavno je pa to, da so v teh političnih zmešnjavah slovenski klerikalci vrgli krinko raz obraza in pokazali vso svojo protiaustrijsko dušo. Zđaj nam naj pa le še enkrat pridejo in nam naj hlinijo svojo ljubezen do domovine. Češki Kloufač ni za las slabši od Šusteršiča, Korošca, Grafenauerja e tutti quanti.

Štajerski deželni zbor. Izvedeli smo, da bode štajerski deželni zbor decembra meseca, bržkone med Božičom in Novim letom, še enkrat na kratko zasedanje sklican. Vlada hoče dati na ta način deželnemu zboru priliko, da deželno gospodarstvo vsaj provizorično uredi. Ker je pa skoraj gotovo, da bodo slovenski poslanci s svojo brezvestno obstrukcijo vsako delovanje preprečili, bode vlada doslej odgojeno zasedanje deželne zbornice zaključila. V merodajnih krogih se prav nič dejstva ne skriva, da bode to zaključenje le prvi korak za razpust deželnega zbora. In imeli bodemo zopet volitve! Sicer pa zamorejo dogodki v zunanji politiki vse te namene spremeniti.

Slovenski prvaki vedno proti Avstriji. Ljubljancani so že mnogo nesreče doživeli vsled protiaustrijske in srbofilske hujskarje svojih prvakov. Časi župana Hribarja so s krvavimi črkami zapisani v zgodovino slovenskega ljudstva. Pa kakor pred tremi leti so Ljubljancani tudi zdaj v najhujši vojni nevarnosti pričeli noreti. Da se navdušujejo za balkanske narode, bi jim človek že odpustil, kajti njih kultura pač ni mnogo višja od one na Balkanu. Ali da teptajo ti slovenski prvaki vse, kar je avstrijskega, pod nogo, to je neodpustljivo. Avstrijsko društvo „Rdeči križ“ je odposlalo na srbska, bulgarska in črnogorska bojišča svoje zdravniške ekspedicije; prišlo je iz usmiljenja ranjencem na pomoč, brez ozira na levo in desno. Ali slovenski prvaki, ki se tako proklete navdušujejo za balkansko „rajo“, so društvu „Rdeči križ“ takoj pokazali hrbet, samo zato, ker je — avstrijsko. In uresničili so raje svojo zbirco. Ljubljanski občinski svet pa je daroval 3000 K za balkanske narode in se ni oziral na nemški predlog, ki je zahteval, da se ta denar izročí avstrijskemu „Rdečemu križu.“ Tako kažejo slovenski prvaki svoje protiaustrijsko mišljenje z vsakim dnevom jasneje in očitneje!

Češki patrioti. V Vordernbergu na Štajerskem služi neki uradnik južne železnice, ki je zagriženi Čeh. Tako je zadnjič rekel: „V slučaju vojske proti Srbiji bi bil jaz prvi, kateri bi enega avstrijskega oficirja ustrelil!“ — Potniki, ki so to nesramnost čuli, so zagriženega sina Libuše oistro prijeli in vojaški oblasti naznanili. Tako je mišljenje Čehov, s katerimi se bratijo naši slovenski voditelji!

Izgredi v Dalmaciji. Vsled neznosne „jugoslovenske“ hujskarje na avstrijskem jugu so se zgodili v raznih dalmatinskih mestih demonstrativni izgredi. Nahujskana množica je nosila srbske, bulgarske in črnogorske zastave in je klicala „doli z Avstrijo!“ Teh veleizdajalskih izgredov so se tudi občinski zastopi raznih dalmatinskih mest udeležili. C. kr. vlada je zaradi tega občinska sveta mestov Split in Šibenik razpustila. Vlada bi morala pač v prvi vrsti zamašiti usta veleizdajalskih slovenskih in hrvatskih listov. Še smo na Avstrijskem in še ne vlada čez nas Nikita ali Peter!

Iz cesarske hiše. Poroča se, da je dobila